

Elementaire begrippen in de visteelt opnieuw uiteengezet (I)

'Standing Stock' en 'Productie per jaar'

De standing stock (St St) op een visteeltbedrijf, dit is de hoeveelheid vis die gemiddeld op een kwekerij aanwezig is, verschilt in de meeste gevallen van de hoeveelheid vis die per jaar wordt geproduceerd. Zo is op een 50-tons meervalbedrijf een St St van slechts 3,5 ton nodig om de geplande productie te realiseren. Voorwaarde is dat elke dag een groei wordt gerealiseerd van 4 %. Een rekenvoorbeeld maakt dit duidelijk.

De 'Productie per jaar' verkrijgt men door gedurende een kalenderjaar de groei ('aanwas') per dag te sommeren en zo het totaal van de op achtereenvolgende dagen geproduceerde vis gedurende een jaar te bepalen.

Om elke dag voldoende aanwas te realiseren is binnen de kwekerij voldoende groeiende vis nodig. Deze hoeveelheid groeiende vis, beter: de gemiddelde hoeveelheid elke dag van het jaar aanwezige vis, wordt 'Standing Stock' genoemd.

Afrikaanse meerval is in staat – bij voldoende voeding en goede waterkwaliteit – per dag over het groeitraject 10 – 1000 gram gemiddeld 4 % te groeien. Deze groei per dag wordt over het algemeen 'Specific Growth Rate' of SGR genoemd.

Een kweker moet er voor zorgen dat op de kwekerij niet alle (nog niet volgroeide) vis wordt verkocht, want voldoende 'Standing Stock' (St St) is noodzakelijk om de ge-

wenste aanwas per dag te realiseren.

Een rekenvoorbeeld

Allereerst dit: het aantal daadwerkelijke groeidagen per jaar wordt gesteld op 360, want 5 dagen per jaar staan bakken leeg in verband met de inzet van pootvis, verplaatsing van groeiende vis en afleveren van volgroeide.

Op een 50-tons meervalbedrijf is een aanwas per dag nodig van:

50.000 kg vis : 360 = 140 kg vis (naar boven afgerond).

Deze aanwas per dag (140 kg) is gelijk aan 4% van de St St.

1% is 35 kg en de St St (100%) is dus: 3500 kg. Voor een jaarproductie van 50 ton is dus een St St nodig van (slechts) 3,5 ton.

De weerbarstige werkelijkheid

Het is voor het rimpeloos laten plaatsvinden van beoogd productieproces wél nodig dat de voerbelasting van het teeltsysteem en 'het oogsten' van de vis regelmatig verlopen. Dit staat wel eens haaks op de weerbarstige werkelijkheid.

Een afnemer kan u laten zitten met een bak vol groeiende vis, in de veronderstelling dat de kweker van de vis af moet (want die groeit door: het filter kan worden overbelast en er moet nieuwe vis worden ingezet) en hij de opbrengstprijzen zal laten zakken.

Of met Pasen komen er geen toeristen, maar gaat het sneeuwen.

Verder komen in Nederland schommelingen in opbrengstprijzen voor door sterkere vraag voor Kerstmis, Koninginnedag of de zomer.

In Indonesië vraagt de afnemer meermal (voor consumptie) met een stuksgewicht van 150 gram (opbrengstprijzen: euro 0,80 per kg). De meeste vraag is er vóór Kerstmis en ramadan. Ook tijdens de regentijd (november t/m februari) is er meer vraag, want kwekerijen krijgen te maken met overstromingen en het wegspoelen van gekweekte vis. Als gevolg hiervan stijgt in dit visetende land de vraag en de prijs die voor de overgebleven vis wordt geboden. In alle gevallen zal men van het ideaal van regelmatige voeding en regelmatige visafname moeten afwijken. Werkend met een gegeven productiesysteem wordt minder geproduceerd dan maximaal mogelijk is.

De Nederlandse mosselsector

De mosselsector was in het nieuws, want de Raad van State besloot de vergunning aan mosselvisserij om in de Waddenzee mosselzaad op te vissen, te vernietigen. Onderzoek naar vermeende schade loopt nog en zal over twee jaar afgerond zijn. De dynamiek van de Waddenzee zal ook veel ingewikkelder zijn dan die in een kwekerij. We hebben in de Waddenzee te maken met wisselende bezetting van mosselen, wisselende predatie door vogels en variërend voedselaanbod, want daglengte en temperatuur variëren. Het oprakelen van de bodem door mosselvisserij zorgde ook voor meer mineralen in het water nodig voor de groei van phytoplankton.

Beste lezer, we hebben hier te maken met de grootste tak binnen de Nederlandse aquacultuur! De mosselsector heeft nu de hoop gevestigd op de uitkomst van het werk van prof. Aad Smaal en zijn medewerkers

Aad Smaal is sinds januari van dit jaar hoogleraar Duurzame Schelpdiercultuur te Wageningen. In een volgende aflevering van AQUAcultuur hopen we licht te laten schijnen over de vraag hoe schadelijk vissen naar mosselzaad in de Waddenzee is of niet is voor de fauna aldaar. Voorlopig stellen we het met de uitspraken die uit de mond van Aad Smaal op 11 maart j.l. in NRC Handelsblad werden genoteerd:

'Het is lang niet gezegd dat de mosselvisser schadelijk is voor de natuur in de Waddenzee. Sterker nog: het kan wel eens een gunstig effect hebben op de natuur'

Mosselvisserij hebben ruim honderd jaar laten zien dat er vele vogels naast hun activiteiten op de Waddenzee mogelijk zijn. Daarom, zo vermoed ik, zullen vele mosselvisserij naar aanleiding van de uitspraak gedacht hebben aan een ander Nederlandse adagio en wel deze:

'Wij gaan door, voorzichtig en met mate'

Wij weten immers dat het gemakkelijk is een markt te verliezen, een markt (weer) opbouwen is pas een kunst.



*Dorade op de markt van Rotterdam.
Foto: Tineke Noppers.*